

Innovatie vereist protectie

Een uitvinder is op zoek naar een nieuw materiaal dat de oplossing moet bieden voor een bepaald probleem. Geïnspireerd gaat de man aan de slag. Mengt stoffen, verhit het mengsel of onderwerpt het aan een ander chemisch procédé. En uiteindelijk is daar een nieuwe stof. Een innovatief materiaal. Dat vanzelfsprekend goed beschermd dient te worden.

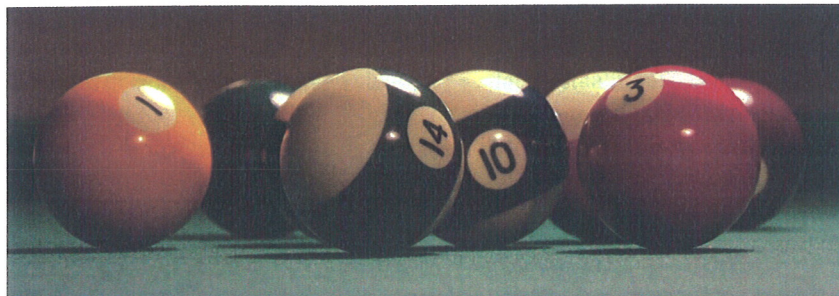
Mr. R.W. de Vrey

Achter innovatie – zeker van nieuwe materialen – steekt vaak een prachtig verhaal. Zo ontwikkelde de Amerikaan John Wesley Hyatt het materiaal celluloid aanvankelijk voor de grootste biljartballenproducent van Amerika, die een materiaal zocht ter vervanging van het tot dan toe gebruikte ivoor. Celluloid vond vervolgens in de 19e en 20e eeuw uitgebreid toepassing in onder meer vulpen, mesheften, speelgoed en fotografische films.

De Zwitserse textielingenieur Jacques Brandenberger kwam op het idee om een doorzichtige folie te ontwikkelen ter voorkoming van wijn- en andere vlekken op tafelkleden. Het nieuwe materiaal, cellofaan, bleek bij uitstek geschikt om voedsel in te verpakken. Brandenberger verkocht zijn octrooi in 1923 aan het Amerikaanse bedrijf DuPont, dat het cellofaan vervolgens wereldwijd vercommercialiseerde.

Octrooi of bedrijfsgeheim

Als een veelbelovend nieuw materiaal is ontwikkeld, loont het in de regel de moeite om het te beschermen. Dit kan grofweg op twee manieren: door een octrooi aan te vragen of als bedrijfsgeheim. Bescherming van een bedrijfsgeheim kost (vrijwel) niets en is in principe eeuwigdurend, zolang de geheime informatie maar niet uitlekt. Wat dus vereist dat de informatie goed geheim wordt gehouden. De uitvinder zal daartoe de geheime documenten duidelijk als 'vertrouwelijk' moeten bestempelen en de toe-

Biljartballen, oorspronkelijk van ivoor, daarna gedurende lange tijd van celluloid gemaakt.

gang ertoe goed moeten beveiligen, bijvoorbeeld door de informatie op te bergen in een kluis. Ook zullen met werknemers en eventuele samenwerkingspartners geheimhoudingsovereenkomsten moeten worden gesloten.

Nieuwe recepten, fabricagetechnieken of stofsamenstellingen worden vaak als bedrijfsgeheim beschermd. Een bekend voorbeeld is Coca-Cola, dat tot op heden de formule van het bubbel drankje middels bedrijfsgeheimen succesvol verborgen heeft weten te houden.

Nadeel van bedrijfsgeheimen is dat de bescherming wegvalt zodra de informatie niet meer geheim is. Bijvoorbeeld door een loslippige werknemer of partner, omdat het geheim achter de uitvinding middels 'reverse engineering' is ontdekt of omdat een derde partij dezelfde uitvinding doet. Een octrooi heeft dit probleem niet omdat het openbaar is. Aan het aanvragen van een octrooi zijn wel kosten verbonden, maar eenmaal verleend, heeft de uitvinder voor de duur van 20 jaar het alleenrecht. Zijn octrooi kan hij vervolgens exploiteren, bijvoorbeeld door licenties aan derden te verlenen. Verder is het octrooi een waardevolle 'asset' voor een onderneming en heeft het een afschrikwekkende werking jegens (toekomstige) concurrenten.

Op weg naar het EU-octrooi

Veel innovatieve bedrijven kiezen daarom voor het aanvragen van octrooien. En voorzover ze zich op de Europese markt begeven, hebben ze behoefte aan bescherming op Europees niveau. Er bestaat al een Europees octrooi. Deze naam is echter een beetje misleidend. Weliswaar kan men via één loket een aanvraag voor een Europees octrooi doen, maar men krijgt vervolgens

een bundel 'losse' nationale octrooien (dus niet één octrooi voor de gehele EU). Met als nadeel een hoge kostprijs voor het aanvraagproces, het instandhouden en het handhaven van al die losse octrooien. De Europese Commissie werkt nu aan een voorstel voor een eenheidsoctrooi voor de gehele Europese Unie; het zogeheten EU-octrooi. Als dit EU-octrooi van kracht wordt, zal dit de concurrentiepositie van Europese bedrijven ten opzichte van onder meer hun Amerikaanse en Chinese concurrenten ongetwijfeld ten goede komen. Laat ze dus maar snel met dat EU-octrooi afkomen. «

M2i

Met nieuw ontwikkelde, innovatieve materialen en materiaalcombinaties kunnen bedrijven ook producten maken die een oplossing bieden voor maatschappelijke problemen als energievoorziening (denk aan lichte materialen voor transport en windturbines) en milieu (milieuvriendelijke coatings). De Nederlandse overheid heeft dit erkend door het instituut M2i (Materials innovation institute) op te zetten voor de Nederlandse innovatieve industrie. M2i is een publiek-privaat samenwerkingsverband tussen overheid, industrie en wetenschap dat onderzoek naar nieuwe materialen financiert en faciliteert. www.m2i.nl

Mr. R.W. de Vrey is advocaat bij CMS Derks Star Busmann te Utrecht, sectie Intellectuele Eigendom en Technologie, Media & Telecommunicatie (e-mail: rogier.devrey@cms-dsb.com).